

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียน อนุบาลและนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น

Factors Related to Prosocial Behaviors of Early Childhood Students

กรรณก เทชะอมราพันธ์
Kornkanok Taechaamaranant
ดวงเดือน แซ่ตั้ง **, Ph.D.
Duangduen Saetang, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอนุบาล และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นรายด้านและโดยรวม (๒) เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนโดยจำแนกตามระดับชั้น ตัวแปรทางชีวสังคม และการอบรมเลี้ยงดู (๓) หาปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านและโดยรวม และลักษณะพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอนุบาล ๒ และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต ๓ จำนวน ๓๗๑ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู และแบบวัดพฤติกรรมเอื้อสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกส์

ผลการวิจัย พบว่า (๑) นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนอนุบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ (๒) นักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมเอื้อสังคมพฤติกรรมการปลอบโยนและโดยรวมมากกว่านักเรียนเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๓) นักเรียนที่บิดามีอาชีพรับราชการมีพฤติกรรมช่วยเหลือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ทราบอาชีพของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่อาชีพของมารดา การศึกษาของบิดาและมารดา และรายได้ของครอบครัวมีพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านและโดยรวม

* นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ไม่แตกต่างกัน (๔) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมมาก มีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้าน และโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๕) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนมาก มีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้าน และโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักษานับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๖) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีพฤติกรรมการแบ่งปันและพฤติกรรมการปลอบโยนมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๗) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า มีพฤติกรรมการช่วยเหลือมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๘) ระดับชั้น สามารถทำนายพฤติกรรมการช่วยเหลือได้ร้อยละ ๑๒ (๙) ระดับชั้น และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมการแบ่งปันได้ร้อยละ ๖ โดยปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับ (๑๐) ระดับชั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง เพศ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ร่วมกันทำนายพฤติกรรมปลอบโยนได้ร้อยละ ๙ โดยปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง เพศ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับ (๑๑) ระดับชั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ร่วมกันทำนายพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมได้ร้อยละ ๑๖ โดยปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับ (๑๒) ระดับชั้น สามารถทำนายการเกิดพฤติกรรมเชื้อสังคมแบบไม่ร้องขอได้ร้อยละ ๒๔

คำสำคัญ: นักเรียนอนุบาล, นักเรียนประถมศึกษา, พฤติกรรมเชื้อสังคม, การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกส์

Abstract

The purposes of the present study were to study early childhood students' prosocial behaviors, to compare early childhood students' prosocial behaviors according to bio-social and child-rearing variables, and to investigate the predictor variables in predicting early childhood students' prosocial behaviors.

The sample comprised 371 students who were second kindergarteners and third elementary students under Bangkok Education Service Area Office 3. A set of questionnaires was used to measure variables studied in the present study. In order to

test hypothesis, t-test, One-way ANOVA, Multiple Regression Analysis and Binary Logistic Regression Analysis were performed using SPSS. Results show that third elementary students had a higher level of prosocial behaviors significantly than did the second kindergarteners at .001 level. Girls had a higher level of comforting behaviors and prosocial behaviors significantly than did boys at .05 level. Also, students who reported receiving a higher level of two techniques of parental child-rearing practice such as prosocial behavior-oriented and love-oriented techniques had a higher level of prosocial behaviors significantly than students who reported receiving a lower level of these two parental child-rearing practice at .05 level. In addition, students who reported receiving a higher level of reason-oriented parental child-rearing practice had a higher level of sharing and comforting behaviors significantly than who reported receiving a lower level of reason-oriented parental child-rearing practice at .05 level. Moreover, students who reported receiving a lateness of independence training parental child-rearing practice had a higher level of helping behaviors significantly than students who reported receiving a fastness of independence training parental child-rearing practice at .01 level. Furthermore, class level and two techniques of parental child-rearing practice included independence training and reason-oriented techniques contributed significantly to the prediction of a student's prosocial behaviors. Altogether, 10 % of variance of a student's prosocial behaviors was accounted for by the variance of these three independent variables. Class level was the best predictor. Finally, Class level contributed significantly to the prediction of a student's spontaneous prosocial behavior. 24 % of variance of a student's spontaneous prosocial behavior was accounted for by the variance of class level. Discussions and implication were discussed.

Keywords: kindergarteners, elementary students, Prosocial behaviors, Binary Logistic Regression Analysis

บทนำ

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทำให้เกิดพฤติกรรมความเห็นแก่ตัว เข้าวัดเขาเปรียบกันมากขึ้น แต่พฤติกรรมการช่วยเหลือ แบ่งปัน ความมีน้ำใจ

ความเชื่อเพื่อเมื่อแม่ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เชื่อต่อสังคมทำให้สังคมไทยน่าอยู่ นั่นกลับลดน้อยลงทุกที ๆ ดังนั้นพวกเราจึงควรหันมาสนใจในความสำคัญของพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ พัฒนาศักยภาพให้มีความเจริญทางด้านจิตใจเท่าเทียมหรือมากกว่าความเจริญทางด้านวัตถุ ให้มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งพฤติกรรมเชื่อสังคมถือเป็นคุณธรรม จริยธรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญ และควรปลูกฝังแก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่เยาว์วัยเนื่องจากเด็กเป็น “ไม้อ่อนที่ตัดง่าย” ดังนั้นการเสริมสร้างให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมทั้งร่างกายและจิตใจ จึงเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อตัวเด็กเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ รวมทั้งยังเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมในอนาคตอีกด้วย

การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ พฤติกรรมที่เชื่อต่อสังคม เช่น การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การปลอบโยน พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลในสังคมในทางบวกและเป็นที่รักของมิตรเพื่อน (ประนต คำจิณ, ๒๕๕๙) ซึ่ง เพียเจต์ได้ให้แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยละเอียด แนวคิดด้านการรู้คิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) ซึ่งเป็นลักษณะการคิดในขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational thinking) ซึ่งเกิดขึ้นกับเด็กในช่วงอายุ ๒ - ๗ ปี เมื่อมองเห็นสิ่งใดก็มักคิดว่าผู้อื่นจะเห็นเช่นเดียวกับตน เด็กยังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าทำไมคนอื่นจึงมองเห็นต่างไปจากตนได้ ส่วนแนวคิดด้านการรู้คิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Decentralization) เป็นลักษณะการคิดในขั้นปฏิบัติการ (Operational thinking) ซึ่งเกิดขึ้นกับเด็กอายุระหว่าง ๗ - ๑๑ ปี เด็กสามารถพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้หลายลักษณะ หรือมองเหตุการณ์หนึ่ง ๆ ได้หลายแง่มุม เพียเจต์เชื่อว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กสามารถเอาชนะการคิดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้ที่จะคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นคือประสบการณ์ทางสังคมที่เด็กได้รับจากการติดต่อกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม และได้รับข้อมูลย้อนกลับจากสังคม ประสบการณ์ทางสังคมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ จากมุมมองของผู้อื่น จากแนวคิดของเพียเจต์จึงกลายเป็นรากฐานของทฤษฎีการหยั่งลึกทางสังคมของเซลแมนที่กล่าวถึงความ สามารถในการลวมบทบาทหรือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความสามารถดังกล่าวนี้จะพัฒนาขึ้นในระบบการรู้คิดของบุคคลเป็นขั้นตอนตามวัย (ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยรุ่น) และตามประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับ (งามตา วนิษฐานนท์, ๒๕๕๕)

สำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนถึงอายุ 10 ขวบ ควรทำการศึกษาวิจัยที่บริบทของเด็กเป็นสำคัญด้วย เช่น บิดามารดา และครู เป็นต้น บริบทเหล่านี้มีอิทธิพลสำคัญยิ่งต่อการอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนเป็นแบบอย่างในการชี้นำและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของเด็กเล็ก (จุจเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๕๑) ปรอยด์ได้เน้นถึงสภาวะที่จำเป็นต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่เชื่อสังคม คือ การได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (๒๕๓๔) ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมในเด็กแรกเกิดถึงอายุก่อน ๑๐ ขวบว่า ควรพัฒนาจิตลักษณะ

ควบคู่ไปกับการพัฒนาพฤติกรรม จิตลักษณะอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ ทักษะคิดต่อคุณธรรม หรือ ค่านิยม โดยการสอนให้เด็กเห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ของการทำความดี ดังนั้นการปลูกฝัง หรือพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมให้กับเด็ก สถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดก็คือสถาบันครอบครัว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอนุบาลและนักเรียน ประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการของพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนตามระดับชั้น และศึกษาตัวแปรทางชีวสังคม และการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ว่าเกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อ พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการนำเอาพัฒนาหรือส่งเสริม พฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปในทางที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอนุบาล และนักเรียนประถมศึกษาตอนต้น โดยรวมและรายด้าน
- ๒. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนอนุบาลและนักเรียนประถมศึกษา ตอนต้นโดยจำแนกตามตัวแปรทางชีวสังคม และการอบรมเลี้ยงดู
- ๓. เพื่อหาปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน และลักษณะของ พฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประชากร

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล ๒ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓ จำนวน ๒๔,๙๑๐๓ คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโดยเลือกเขตโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓ จำนวน ๒ เขต เขตละ ๒ โรงเรียน แล้วสุ่มเลือกกระดบชั้นละ ๒ ห้องเรียน ได้จำนวน ๓๘๒ คน โดยใช้ตารางสุ่มสำเร็จรูป Yamane (1973)

เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามลักษณะทางจิตสังคม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง ได้แก่ การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ของครอบครัวแบบวัดการยอมรับเลี้ยงดู ๕ แบบ ได้แก่ การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักใคร่ปรารถนา การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการยอมรับเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน และวณิช (๒๕๒๔) มาใช้โดยมีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ยกเว้นการยอมรับเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองได้ให้ผู้ปกครองรายงานตนเองว่าได้เริ่มฝึกให้เด็กกระทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อเด็กอายุเท่าใด ให้ตอบตามอายุเด็กจาก ๑ - ๑๐ ปี ซึ่งแต่ละแบบวัดมีจำนวน ๑๐ ข้อ ส่วนการยอมรับเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน ๒๐ ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ ๐.๘๗

แบบวัดพฤติกรรมเชื้อสังคม ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดนี้โดยยึดตามแนวคิดของไอเซนเบิร์ก และคณะ (Eisenberg, Cameeron, Tryon, 1984) ซึ่งแบ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมออกเป็น ๓ ด้านคือ พฤติกรรมการช่วยเหลือ พฤติกรรมการแบ่งปัน และพฤติกรรมการปลอบโยน โดยสร้างข้อคำถามได้ด้านละ ๗ ข้อรวมทั้งหมด ๒๑ ข้อ นอกจากนี้แบบวัดพฤติกรรมเชื้อสังคมยังแบ่งออกเป็น ๒ ฉบับคือ ฉบับของนักเรียนอนุบาลมีลักษณะเป็นรูปภาพ และฉบับของนักเรียนประถมศึกษามีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมี ๓ ตัวเลือก และหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ ๐.๘๓

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนของนักเรียนอนุบาลผู้วิจัยเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้เด็กฟังทีละข้อ แล้วให้เด็กทำเครื่องหมายกากบาทที่ตรงกับความรู้สึกว่าจะกระทำแบบภาพใดจากรูปภาพ ๓ รูป และส่วนของนักเรียนประถมศึกษาผู้วิจัยแจกแบบวัดที่เป็นข้อคำถามแบบมี ๓ ตัวเลือก ให้เด็กอ่านข้อคำถามด้วยตนเองแล้วเลือกตอบในกระดาษคำตอบ และผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามลักษณะทาง

ชีวิตสังคมให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้ปกครองของนักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำส่งคืนที่ศูนย์ครูประจำชั้น หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงไปปรับเปลี่ยนแบบสอบถามคืนตามโรงเรียนต่าง ๆ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามและแบบวัดที่สมบูรณ์ได้ ๓๗๑ ฉบับ แล้วนำคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป อธิบายลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบระดับชั้น เพศ และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ t-test และการศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ของครอบครัวกับพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การคำนวณหาค่าการทำนายพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมและรายด้าน โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Stepwise และการคำนวณหาค่าการทำนายลักษณะพฤติกรรมเชื้อสังคม โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกส์ (Binary Logistic Regression Analysis)

ผลการวิจัย

๑. นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นและนักเรียนอนุบาลมีพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมและรายด้านต่างกัน โดยนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนอนุบาล

๒. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการปลอบโยนและพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมต่างกัน โดยนักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมปลอบโยน และพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมมากกว่านักเรียนเพศชาย

๓. นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการช่วยเหลือแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่บิดามีอาชีพรับราชการมีพฤติกรรมการช่วยเหลือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ทราบอาชีพของบิดา แต่ นักเรียนที่มีอาชีพของมารดา การศึกษาของบิดาและมารดา และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

๔. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมต่างกันมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมมากมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมน้อย

๕. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตบัสนุนต่างกันมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตบัสนุนมากมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตบัสนุนน้อย

๖. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันมีพฤติกรรมการแบ่งปันและพฤติกรรมการปลอบโยนต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีพฤติกรรมการแบ่งปันและพฤติกรรมการปลอบโยนมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

๗. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองต่างกันมีพฤติกรรมการช่วยเหลือแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองว่ามีพฤติกรรมการช่วยเหลือมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

๘. ระดับชั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถทำนายพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมได้ร้อยละ ๑๐ โดยปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับ

๙. ระดับชั้น สามารถทำนายพฤติกรรมการช่วยเหลือได้ร้อยละ ๑๒

๑๐. ระดับชั้น และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถทำนายพฤติกรรมการแบ่งปันได้ร้อยละ ๖ โดยปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับ

๑๑. ระดับชั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง เพศ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถทำนายพฤติกรรมการปลอบโยนได้ร้อยละ ๙ โดยปัจจัยที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง เพศ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ตามลำดับและปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเชื้อสังคมโดยรวมและรายด้านได้ดีที่สุด คือ ระดับชั้น

๑๒. ระดับชั้น สามารถอธิบายโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเชื้อสังคมแบบไม่ร้องขอได้ร้อยละ ๒๔

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวแปรชีวสังคม และการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวม พบว่า

๑. นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนอนุบาล จากงานวิจัยของ ยูคูเรล เซมิน (Ugurel-Semin, ๑๙๕๒ อ้างอิงจาก วันดี ละของ ทิพรส, ๒๕๔๐) ได้ศึกษาทดลองการแบ่งปันลูกไม้ให้กับตนเองและคนอื่นในเด็กอายุ ๔ - ๑๖ ปี

พบว่าพฤติกรรมเห็นแก่ตัวลดน้อยลงตามอายุ ส่วนความเอื้อเฟื้อจะเพิ่มขึ้นตามอายุจนถึงอายุสูงสุดคือ ๗ ปี แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเอื้อสังคมนี้จะเพิ่มมากในช่วงอายุ ๖ - ๗ ปี พฤติกรรมเอื้อสังคมจะเด่นชัดขึ้นไปตามอายุ และจากผลการศึกษาครั้งนี้ก็เป็นไปตามทฤษฎีที่พัฒนาการทางความคิดของเพียเจต์เรื่องแนวคิดด้านการรู้คิดแบบไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Decentration) ซึ่งเกิดขึ้นกับเด็กอายุระหว่าง ๗ - ๑๑ ปี ซึ่งจะตรงกับโครงสร้างของพัฒนาการด้านการหยั่งลึกทางสังคมที่แบ่งออกเป็น ๕ ขั้น ในขั้นที่เด็กลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและมีพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้นจะอยู่ในระดับ ๒ (อายุ ๗ - ๑๑ ปี) คือ เด็กในระดับนี้เริ่มเข้าใจว่าบุคคลคนเดียวอาจมีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ ได้หลายอย่างปะปนกัน สามารถเข้าใจว่าตนเองและผู้อื่นอาจสร้างท่า ะยะนี้เด็กมีความสามารถเพิ่มขึ้นถึงระดับที่รู้จักนำเอาความคิดความรู้สึกของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของตนเข้ามาพิจารณาด้วย หรือการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความสามารถดังกล่าวนี้จะพัฒนาขึ้นในระบบการรู้คิดของบุคคลเป็นขั้นตอนตามวัย (ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยรุ่น) และตามประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับ (Selman, 1980, pp. 23 - 24 อ้างอิงจากงานตา วรินทร์านนท์, ๒๕๕๕)

๒. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการเล่นและพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมต่างกันโดยนักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมการเล่น และพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมมากกว่านักเรียนเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยหลาย ๆ ฉบับที่ปรากฏสอดคล้องกันว่า โดยรวมแล้วนักเรียนหญิงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนชาย (ตุจเดือน หันธุมนาวัน, ๒๕๕๑ อ้างอิงจากกัลยา ศรีปาน, ๒๕๔๖; ชัยณรงค์ ศรีสุข, ๒๕๔๕; ศักชนิเสด็จ ทองคำ, ๒๕๔๖) และจากงานวิจัยของไวท์ลิง และเอ็ดเวิร์ด (Whiting & Edwards, 1973 อ้างอิงจาก Eisenberg & Fabes, 1998) ได้ทำการศึกษาวิจัยแล้วพบว่า การให้ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนโดยทั่วไปแล้วผู้หญิงจะช่วยเหลือมากกว่าผู้ชาย แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเฉพาะในเด็กที่มีอายุมากกว่า ไม่ใช่กับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า และจากการศึกษาครั้งนี้นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการเล่นต่างกันเพียงด้านเดียว อาจเป็นเพราะเพศหญิงมักถูกสังคมคาดหวังว่าจะต้องมีลักษณะด้อยที่ด้อยอาศัย อ่อนโยน พุดจาไพเราะ จึงทำให้พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูเพศหญิงให้มีลักษณะดังกล่าวมากกว่าเพศชาย จึงทำให้เพศหญิงมีทักษะในการเล่นหรือพูดให้กำลังใจผู้อื่นได้ดีกว่า

๓. นักเรียนที่บิดามีอาชีพรับราชการมีพฤติกรรมเอื้อสังคมด้านการช่วยเหลือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ทราบอาชีพของบิดา ในกลุ่มนักเรียนที่ไม่ทราบอาชีพบิดาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวหน้าครัวหรือบิดาเสียชีวิต ทำให้ฐานะเศรษฐกิจทางครอบครัวเป็นไปอย่างลำบาก เพราะขาดหัวหน้าครอบครัว มารดาจึงต้องทำงานหนักมากขึ้นเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ดังนั้นเด็กจึงอาจถูกอบรมสั่งสอนให้รู้จักช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวมากกว่าช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในกลุ่มที่บิดามีอาชีพรับราชการ ซึ่งมีฐานะหรือความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ได้มากกว่า ประกอบกับอาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่มีหน้ามีตา เป็นที่เคารพและน่าเชื่อถือ บิดาจึงต้องคอยรักษาราชู้อยู่เคียงและหน้าตาของตนโดยการอบรมสั่งสอนบุตรให้มีพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นแบบอย่างที่ดี

๔. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมมากมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมน้อย สอดคล้องกับ แบบดูรา (Bandura) โดยมีความเชื่อว่าอิทธิพลที่มีผลมากที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรมเชื้อสังคมของเด็กคือ พฤติกรรมของบุคคลอื่นอันเป็นตัวแบบหรือองค์แบบที่เด็กพบเห็น จากงานวิจัยของโรเซนฮานและไวท์ (Rosenhan & White, 1967) อ้างอิงจาก วินด์ิ ละธองทิพรส, ๒๕๔๐) พบว่า ๔๙.๕% ของเด็กที่ได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กเหล่านี้จะบริจาศของขวัญให้กับกองทุนเด็กพิการเมื่อตัวแบบไม่อยู่ และเด็กในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวค่านั้นพบว่า ไม่มีเด็กในกลุ่มควบคุม บริจาศของขวัญให้กับกองทุนเด็กพิการ

๕. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีพฤติกรรมเชื้อสังคมรายด้านและโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย จากงานวิจัยของฮาเรียล และโรเบิร์ต (Anel & Robert, 2006) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเชื้อสังคมของเด็กกับอารมณ์และระเบียบวินัยของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก โดยศึกษาเกี่ยวกับเด็กฝาแฝดอายุ ๓, ๔ และ ๗ ปี พบว่าทุกกลุ่มอายุ พ่อแม่ที่เป็นบวกกับเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชื้อสังคม และพ่อแม่ที่เป็นลบกับเด็กมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเชื้อสังคม และงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และวิลาศลักษณ์ ขวัญลี้ (๒๕๖๔) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางจิตใจของไทย ๕ ด้านคือ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะต่อบิดามารดาและผู้อาวุโส ความเชื่อเพื่อ ความกตัญญูกตเวท และการยึดบาปบุญกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ พบว่า นักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีคะแนนทั้ง ๕ ด้านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างเด่นชัด

๖. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีพฤติกรรมการแบ่งปันและการปลอบโยนมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (๒๕๖๐) ที่ได้ศึกษาบ่อเกิด และพัฒนาการทางจริยธรรมของเยาวชนไทยในกรุงเทพฯ มีอายุตั้งแต่ ๑๑ ปี ถึง ๒๕ ปี โดยแบ่งผู้ถูกศึกษาตามลักษณะทางสังคมและวิธีการถูกอบรมเลี้ยงดูมากมายหลายประการ ผลการวิจัยแสดงว่าการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและใช้เหตุผลมากมีความสัมพันธ์กับการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงของผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ และจากการประมวลผลการวิจัยหลาย ๆ ครั้งเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (Staub, 1975; Hower, 1980) อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, ๒๕๖๔) ก็พบผลเช่นเดียวกันว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสำคัญต่อจริยธรรมของเด็ก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ

๗. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้ามีพฤติกรรมการช่วยเหลือมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จากการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมช่วยเหลือต่างกันเมื่อได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลต่างกัมนั้น เป็นเพราะการที่เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองเป็นแล้ว เด็กก็จะเริ่มเรียนรู้การช่วยผู้อื่น และการที่เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองและคนในบ้านแล้ว เด็กก็จะมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลือคนอื่นนอกบ้านด้วย (Eisenberg, & Fabes, 1998) แต่การที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้ามีพฤติกรรมเอื้อสังคมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เป็นเพราะผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นอนุบาล ๒ จะรายงานการฝึกให้เด็กพึ่งตนเองในระดับอายุน้อย ๆ หรือเร็ว เพราะนักเรียนมีอายุไม่เกิน ๗ ปี ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างประถมศึกษาปีที่ ๓ จะรายงานการฝึกให้เด็กพึ่งตนเองในระดับอายุที่มากกว่าหรือช้า เพราะนักเรียนมีอายุจนถึง ๑๐ ปี ดังนั้นคะแนนค่าเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ จึงมากกว่านักเรียนอนุบาล ๒

๘. จากผลการวิเคราะห์หาปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านและโดยรวมของนักเรียนพบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมรายด้านและโดยรวมได้ดีที่สุดคือ ระดับชั้น กล่าวคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนชั้นอนุบาล ๒ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้านี้ซึ่งพบว่า นักเรียนประถมศึกษาตอนต้นมีพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมมากกว่านักเรียนอนุบาล และจากทฤษฎีพัฒนาการทางความรู้คิดของเพียเจต์ กับพัฒนาการทางอารมณ์สังคม แสดงให้เห็นว่าเมื่อเด็กยังมีอายุมากขึ้น ก็จะมีพฤติกรรมเอื้อสังคมมากขึ้นไปด้วย เพราะจากความพร้อมทางสติปัญญา ทำให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์มากขึ้น ได้รับประสบการณ์ทางสังคมมากขึ้น ได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่ควรแสดงออกเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม แสดงให้เห็นว่าระดับชั้นนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกือบทุกตัวแปร ดังนั้นจึงควรปลูกฝังพฤติกรรมเอื้อสังคมตั้งแต่เด็กเพื่อจะได้เป็นไปตามขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรม

๙. จากผลการวิเคราะห์หาปัจจัยที่สามารถอธิบายการเกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมแบบไม่ร้องขอ พบว่า ระดับชั้น สามารถอธิบายโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเอื้อสังคมแบบไม่ร้องขอได้ร้อยละ ๒๔ และเมื่อพิจารณาจากค่า Odds Ratio หรือ Exp (B) พบว่า นักเรียนอนุบาล ๒ มีโอกาสในการมีพฤติกรรมเอื้อสังคมแบบร้องขอเป็น ๐.๑ เท่าของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนอนุบาลมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมแบบร้องขอมากกว่านักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ เนื่องจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาได้ให้ข้อสันนิษฐานว่า การแสดงออกถึงพฤติกรรมเอื้อสังคม เช่น ความร่วมมือ การแบ่งปัน การให้ความอบอุ่น การปลอบโยน และการอาสาสมัคร เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นจะเพิ่มขึ้นตลอดช่วงวัยเด็ก ซึ่งนักเรียนอนุบาล ๒ จะตรงกับระยะที่สอง ขึ้นก่อน

ปฏิบัติการรูปธรรมของเพียเจต์ (อายุ ๓ - ๖ ปี) เด็กในวัยนี้ยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ความคิดของพวกเขาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในเรื่องของพฤติกรรมเชื้อสังคม มักเป็นไปในลักษณะที่สนองความต้องการหรือความพอใจของตนเองมากกว่าการกระทำประโยชน์บุคคลอื่นนั้น เด็กจะพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ถ้าการกระทำนั้นจะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์เช่นกัน ส่วนในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ จะตรงกับระยะที่สาม เป็นช่วงวัยเด็กตอนกลางและก่อนวัยรุ่น หรือเป็นระยะปฏิบัติการขั้นรูปธรรมของเพียเจต์ (งามตา งามนันทนถ์, ๒๕๖๕) เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง มีทักษะในการสวมบทบาทมากขึ้น และเริ่มต้นที่จะมองเห็นถึงความต้องการที่สมควรของบุคคลอื่นอันเป็นการให้เหตุผลต่อการแสดงพฤติกรรมเชื้อสังคม เด็กจะเริ่มคิดว่าการกระทำที่แสดงออกถึงความเมตตากรุณา ซึ่งคนอื่นในชุมชนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี คือพฤติกรรมที่ควรกระทำ และในวัยนี้ความสามารถในการร่วมรู้สึกและความเห็นอกเห็นใจจะกลายเป็นสิ่งที่สำคัญของการประกอบพฤติกรรมเชื้อสังคม (Eisenberg, Cameron, & Tryon, 1984) ดังนั้นเด็กวัยนี้จึงกระทำพฤติกรรมเชื้อสังคมบางอย่างได้เองโดยไม่ต้องให้ใครชักชวน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. จากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมมาก แบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และแบบให้พึ่งตนเองช้า มีพฤติกรรมเชื้อสังคมมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมุ่งพฤติกรรมเชื้อสังคมน้อย แบบรักสนับสนุนน้อย แบบใช้เหตุผลน้อย และแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ทำให้ทราบแนวทางในการเสนอแนะครูและผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยครูและผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีด้านพฤติกรรมเชื้อสังคมและอบรมเลี้ยงดูตามวิธีการที่ได้กล่าวไว้ เพื่อเป็นการปลูกฝังหรือส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมเชื้อสังคมมากยิ่งขึ้นไป

๒. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมเชื้อสังคม ทำให้เห็นว่า ระดับชั้นสามารถทำนายพฤติกรรมเชื้อสังคมของนักเรียนได้ดีที่สุด หมายความว่า ยิ่งเด็กโตขึ้น ก็จะมีพฤติกรรมเชื้อสังคมมากขึ้น ซึ่งทำให้ครูและผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการของพฤติกรรมเชื้อสังคมมากยิ่งขึ้นว่าพฤติกรรมนี้จะเพิ่มขึ้นตามอายุของเด็ก ถ้าเด็กยังไม่มีพฤติกรรมเชื้อสังคมที่เหมาะสมกับวัยเขา ครูหรือพ่อแม่ก็ไม่ควรจจะลงโทษหรือบังคับให้เด็กกระทำจนเกินไป แต่ควรจะมีการจัดการเรียนการสอนที่ปลูกฝังหรือส่งเสริมพฤติกรรมเชื้อสังคมให้เหมาะสมกับวัยนั้น ๆ รวมทั้งให้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมเชื้อสังคมด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาประเภทของพฤติกรรมเอื้อสังคมในแต่ละด้าน เช่น พฤติกรรมช่วยเหลือแบบร้องขอ กับแบบไม่ร้องขอ เพื่อเป็นการศึกษาที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๒. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเอื้อสังคมเช่น บุคลิกภาพ ความสามารถทางด้านสติปัญญา ว่ามีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร

๓. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมเอื้อสังคมของเด็กจากการสังเกตในสถานการณ์จริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และได้ผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ

๔. ควรมีการศึกษาระยะยาว เพื่อให้เห็นพัฒนาการของพฤติกรรมเอื้อสังคม

๕. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมเอื้อสังคมของเด็กต่อไปในภายหน้า

ตาราง แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวทำนาย (β) ที่สามารถทำนายพฤติกรรมเอื้อสังคมโดยรวมและรายด้านของนักเรียน

ตัวทำนาย	พฤติกรรม การช่วยเหลือ	พฤติกรรม การแบ่งปัน	พฤติกรรม การปลอบโยน	พฤติกรรม เอื้อสังคมโดยรวม
ระดับชั้น	.๓๕***	.๒๐***	.๒๗***	.๓๔***
เพศ		-	.๑๓*	-
การอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้พึ่งตนเอง	-	-	-.๑๓*	-.๑๓*
การอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้เหตุผล	-	.๑๒*	.๑๒*	.๑๐*

พฤติกรรมเอื้อสังคม	t	p
การช่วยเหลือ	๐.๖๙	.๒๔๔
การแบ่งปัน	๑.๗๒*	.๐๔๓
การปลอบโยน	๑.๘๑*	.๐๓๕
รวม	๑.๕๔	.๐๖๒

บรรณานุกรม

- งามตา วรินทร์านนท์. (๒๕๕๕). ประมวลบทความทางวิชาการ. ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับที่ 15*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (๒๕๓๔). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมสำหรับคนไทย : การวิจัยและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. (๒๕๒๐). *จริยธรรมโรงเรียนไทย*. ใน *รายงานการวิจัยฉบับที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรุณทิพย์ ชูชม และงามตา วรินทร์านนท์. (๒๕๒๔). ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวทีเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของมารดาใหม่. *รายงานการวิจัยฉบับที่ ๓๒*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ตุจเดือน พันธุมนาวิน. (๒๕๕๑). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในประเทศและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- ประณต เป้าใจ. (๒๕๔๙). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เอกสารประกอบการสอน.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และวิลาศลักษณ์ ชีวีลล. (๒๕๒๔). *ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย*. *รายงานการวิจัยฉบับที่ ๒๕*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันดี ละอองพิภพ. (๒๕๔๐). *ความสัมพันธ์ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่เอื้อต่อสังคม และพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมของเด็กประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Ariel, C.N., & Naseef, R.A., (Eds). (2006). *Voices from the spectrum: parents, grandparents, siblings, people with autism, and professionals share thir wisdom*. London, UK.: Jessi Kingsley
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- Eisenberg N. & Fabes, R. (1998), Prosocial development. In Eisenberg N.(ED.), *Social, emotional, and personality development* (5 th ed., Vol.3. pp. 701-778) New York: Wiley.

- Eisenberg, N. & Richard, A. (1998). *Handbook of child psychology V. 3 social, emotional, and personality development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eisenberg, N., Cameron, E. & Tryon, K. (1984). *Prosocial Behavior in the Preschool: In The Development and Maintenance of Prosocial Behavior*, edited by Ervin Staub and Others. New York and London: Plenum Press.
- Knafo, A. & Plomin, R. (2006). Parental discipline and affection and children's prosocial behavior: Genetic and environmental links. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(1), 147-164.
- Whiting, B. & Edwards, C.P. (1973). A cross-cultural analysis of sex differences in the behavior of children aged three through 11. *Journal of Social Psychology* 91(2), 171-185.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory Analysis* (3rd ed.). New York : Harper & Row.
-